

חוק המיקוד חלק ג:

מפתחות

תמצות הגמ' למילות מפתח

לשימוש אישי בלבד

המרכז להעצמת הזיכרון בור סוד – ללמוד לזכור

077-222-1212 | פקס: 03-6289772 | www.borsud.com | pborsud@gmail.com | גרנד הול, כהנמן (השומר) 111 בני ברק
© כל הזכויות שמורות אין להעתיק או לצלם

מהו?

דרך משל: נתאר לעצמנו אדם שבא לצאת מביתו ואין מי שיישאר לשמור לו על הבית, אותו אדם מהרהר כמה דקות ומתייעץ עם השכן ממולו, אותו שכן גם כן חושב ובסוף מייעץ לו להזמין חברת הובלות שתסיע אותו יחד עם כל הרכוש לכל מקום שיצטרך, כמובן שאנו תמהים על העצה המוזרה של השכן ומיד ניגשים אל השכנים כדי להציע עצה פשוטה והיא לנעול את הבית עם מפתח, ופתאום שניהם מתחילים לפרוץ בצחוק מתגלגל, אנו מנסים להבין מה היה מצחיק במשפט שאמרנו ולא מצליחים להבין, לאחר כמה שניות הם מסתכלים אלינו במבט תמוה ושואלים, מה יועיל לנעול בית עם מפתח אם גם לגנבים בעצמם יש מפתח, אנו מנסים בזהירות לענות על השאלה המוזרה הזו שמא גם עליהם ימצאו סיבה לצחוק, ומסבירים להם: שלגנבים אמנם יש מפתח אבל לא את המפתח הספציפי של הבית של השכן.

הנמשל הוא: התקדמות לסוגיה או הדף הבא, מבלי לצמצם את כמות המידע שלמדנו מתוכו, כמוהו לסחוב בית שלם עם כל תכולתו לעבר היעד הבא, לעומת זאת סיכום מתומצת לכדי מילים בודדות מתוך דף שלם, כמוהו כשמירה על בית מלא בעזרת מפתח בודד, תועלת נוספת היא, כשם שבעזרת המפתח ניתן להיכנס ולהגיע אל תכולת הבית השמורה כך בעזרת המפתחות בגמ' ניתן להגיע בקלות אל שאר הפרטים מהם הם לקוחים.

מקורות

(עירובין נד ע"ב) אמר רב חסדא אין תורה נקנית אלא בסימנין שנאמר שימה בפיהם אל תקרי שימה אלא סימנה.

(פסחים ג:) אמר רב הונא אמר רב משום ר"מ לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה. רש"י: לפי שמתקיימת גירסא שלה יותר מן הארוכה.

את הביאור המפורט לעשיית הסימנים אנו מוצאים בספר עקידת יצחק (שער התשעים) וז"ל: כי בעבור שהיה כל לימודם רק בעל פה, ע"כ ברצותם כי יזכור התלמיד הלימודים והעניינים השונים שלמד מפי רב וחכם אחד, **קשרו כל ענין וענין במלה אחת** וחיברו אח"כ המלות יחד לעשותן כעין מאמר שיש לו קצת הבנה, למען יהיה לאות ולסימן לזכור על ידו העניינים. ד"מ למען זכור כל שלושת הדינים שאמר ר' מנשה בעניינים שונים (חולין ד ע"א) עשו מהם מאמר "מכניס איזמל בזכרים", ר"ל מחתך ערלת הזכרים ע"י האיזמל, ועי"ז יזכור התלמיד הדינים השונים שאמר ע"ש.

איתא במדרש (ילקוט שמעוני האזינו) דבר אחר יערף כמטר (לב, ב) היה רבי יהודה אומר **לעולם הוי כונס דברי תורה כללים** שאם אתה כונסן פרטים מייגעין אותך ואין אתה יודע מה לעשות, משל לאדם שהלך לקסרי ונצרך מאה זוז או מאתים זוז הוצאה נוטלן פרוטות מייגעין אותו ואין יודע מה לעשות, אבל אם מצרפן ועושה אותן סלעים פורט ומוציא בכל מקום שירצה, וכן מי שהלך (לבית אילניס) [לאיטלס] לשוק וצריך ק' מנה או שתי ריבות אם מצרפן סלעים מייגעין אותו ואין יודע מה לעשות, אבל אם מצרפן ועושה אותן דינרי זהב פורט ומוציא בכל מקום שירצה.

למעשה...

בסוף כל עמוד עלינו לבחור מספר מילים אשר יהיה בכוחם לרמוז על כמות גדולה ככל היותר על שאר הפרטים שבאותו העמוד, ע"י שימוש בחלוקה שיצרנו ע"י המיון והסדר. כלומר ע"י שחילקנו בשלב המיון את העמוד לפי נושאים, יצרנו למעשה גושים של תוכן כך שכל אחד מהם מכיל רק את הפרטים שנוגעים לאותו נושא בלבד וכל פרט מחובר בסופו של דבר לנושא המרכזי המגבש בתוכו את שאר הפרטים. גם כאשר נתקלנו ברצף של פרטים שהיה נראה ללא כל קשר ביניהם חיברנו את כולם למכנה משותף אחד אותו יצרנו, ולאח"מ ע"י הסדר קשרנו כל פרט לזה הסמוך לו, היתרון שבכך הוא שדי לנו במילים בודדות בלבד מתוך כל נושא ע"מ שהם יאפשרו לנו להיזכר בשאר הפרטים.

הדרך המומלצת ביותר לעשות זאת היא ע"י חזרה מתומצתת לאחר כל נושא ולזהות את המילים המרכזיות שבכוחם להזכיר לנו את שאר הפרטים, טווח המדידה שעלינו לחשב הוא, איזה מילים מתוך הנושא יהיה בכוחם להזכיר לנו את שאר הפרטים **מחר**.

עדיף לכתחילה לבחור מקרה או משהו מוחשי מתוך הסוגייה אותו ניתן לדמיין ע"מ שיזכיר לנו את הנושא, ורק אם אין מקרה מוחשי לבחור מילה אחת או שתיים שאינם מוחשיות.

מומלץ שהמפתחות שנבחר יכילו רמז גדול כמה שיותר על הנושא המרכזי בתחילה.

מומלץ שהמילים אותם נבחר יהיו מתוך הגמרא דווקא.

